

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

**СУСПІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОЇ ТА ТВОРЧОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

**Методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи
для здобувачів I курсу**

галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
спеціальність В5 «Музичне мистецтво»
освітньо-професійні програми: «Сольне інструментальне та вокальне
виконавство», «Оркестрова майстерність»,
«Хорове диригування»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Харків, 2026

УДК 316.74:347.78]:78](072)
С90

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 14 від 27.04.2026 р.)

Рецензенти:

Владлена Лисенкова, завідувач кафедри мистецтвознавства Харківської державної академії культури, доктор філософських наук, доцент

Наталія Черкасова, доцент кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності Харківської державної академії культури, кандидат мистецтвознавства, доцент

Укладач:

Каріна Попова-Коряк, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри аудіовізуальних медіа та медіакомунікацій Харківської державної академії культури

Суспільно-правові аспекти освітньої та творчої діяльності :
С90 метод. рек. до семінар. занять та самост. роботи для здобувачів I курсу першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти, зі спец. В5 «Музичне мистецтво», ОПП «Сольне інструментальне та вокальне виконавство», «Оркестрова майстерність», «Хорове диригування» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т аудіовізуального мистецтва, Каф. аудіовізуальних медіа та медіакомунікацій ; [уклад. К. О. Попова-Коряк]. Харків : ХДАК, 2026. 37 с.

Методичні рекомендації до дисципліни «Суспільно-правові аспекти освітньої та творчої діяльності» призначені для здобувачів I курсу та спрямовані на формування у студентів знань про правові та суспільні засади функціонування освіти і культури, а також розвиток умінь застосовувати ці знання у навчальній і творчій діяльності. У рекомендаціях подано структуру дисципліни, тематику семінарських занять, завдання для самостійної роботи, питання для самоконтролю та практичні кейси. Особлива увага приділяється питанням академічної доброчесності, авторського та суміжних прав у сфері музичного мистецтва, етичним аспектам творчої діяльності, а також міжнародним стандартам у сфері культури й освіти. Матеріали методичних рекомендацій спрямовані на формування правової культури майбутніх фахівців, розвиток їх критичного мислення, усвідомлення соціальної ролі митця та відповідальності перед суспільством.

УДК 316.74:347.78]:78](072)

© Харківська державна академія культури, 2026
© Попова-Коряк К.О., 2026

Вступ

Дисципліна «Суспільно-правові аспекти освітньої та творчої діяльності» призначена для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності В5 «Музичне мистецтво» (освітні програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство», «Оркестрова майстерність», «Хорове диригування»).

У межах дисципліни розглядаються роль права як регулятора суспільних відносин, місце освіти і культури в системі суспільних цінностей, права та обов'язки студентів, принципи академічної доброчесності. Особлива увага приділяється питанням авторського та суміжних прав у сфері музичного мистецтва, етичним аспектам творчої діяльності, збереженню культурної спадщини та застосуванню міжнародних стандартів у сфері культури й освіти.

Дисципліна має міждисциплінарний характер і спрямована на формування правової культури майбутніх фахівців музичного мистецтва, усвідомлення ними соціальної відповідальності митця та його ролі у процесах культурної комунікації й культурної дипломатії.

Метою дисципліни «Суспільно-правові аспекти освітньої та творчої діяльності» є формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про правові та суспільні засади функціонування освітньої і творчої сфери, а також розвиток здатності застосовувати правові знання у професійній діяльності в галузі музичного мистецтва.

Основними завданнями дисципліни є:

- сформувати у студентів розуміння ролі права як регулятора суспільних відносин у сфері освіти та культури;
- ознайомити з основами правового регулювання освітньої діяльності в Україні;

- розкрити права та обов'язки здобувачів вищої освіти, принципи академічної доброчесності та відповідальність за їх порушення;
- сформувати базові знання у сфері авторського та суміжних прав, зокрема щодо використання музичних творів;
- навчити застосовувати правові норми у практичних ситуаціях творчої діяльності;
- розвинути навички аналізу правових кейсів у сфері культури та мистецтва;
- сформувати уявлення про етичні засади професійної діяльності митця;
- ознайомити з міжнародними стандартами у сфері культури та освіти;
- сприяти усвідомленню соціальної відповідальності митця та його ролі у процесах культурної комунікації та культурної дипломатії.

Компетентності

Дисципліна «Суспільно-правові аспекти освітньої та творчої діяльності» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей, визначених освітньо-професійними програмами спеціальності В5 «Музичне мистецтво» .

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері освітньої та творчої діяльності, що передбачає застосування правових, соціальних і культурологічних знань, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов професійної діяльності.

Загальні компетентності

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути здатності:

- спілкуватися державною мовою усно та письмово;
- здійснювати абстрактне мислення, аналіз та синтез;
- виявляти, формулювати та вирішувати проблеми;
- здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел;
- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- працювати автономно та в команді;

- критично оцінювати результати власної діяльності;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології;
- генерувати нові ідеї (креативність);
- усвідомлювати свої права і обов'язки як члена суспільства, дотримуватися принципів верховенства права;
- діяти на засадах академічної доброчесності та етичних норм;
- приймати відповідальні рішення та діяти доброчесно, запобігаючи проявам корупції;
- усвідомлювати цінність культурної спадщини та необхідність її збереження.

(ці компетентності узгоджені із загальними компетентностями ОПП, але адаптовані під зміст дисципліни)

Спеціальні (фахові) компетентності

Дисципліна забезпечує формування таких фахових компетентностей:

- здатність застосовувати основи законодавства у сфері освіти, культури та мистецтва;
- здатність орієнтуватися у правовому статусі здобувача освіти та суб'єктів освітнього процесу;
- здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності у навчальній та творчій діяльності;
- здатність застосовувати норми авторського та суміжних прав у сфері музичного мистецтва;
- здатність правомірно використовувати музичні твори у концертній, педагогічній та медіадіяльності;
- здатність аналізувати правові ситуації (кейси), пов'язані з творчою діяльністю;
- здатність враховувати етичні та правові аспекти у професійній діяльності митця;
- здатність розуміти соціальну роль митця та його відповідальність у суспільстві;

- здатність застосовувати міжнародні стандарти у сфері культури та освіти;
- здатність використовувати правові механізми для захисту результатів творчої діяльності.

Програма дисципліни

Дисципліна «Суспільно-правові аспекти освітньої та творчої діяльності» вивчається протягом одного семестру та включає лекційні, семінарські заняття і самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Загальний обсяг становить 90 годин (3 кредити ECTS), з них: 16 годин лекцій, 16 годин семінарських занять та 58 годин самостійної роботи .

Тематика лекційних занять

1. Право і суспільство: значення правових норм у житті людини та митця.
2. Освіта і культура в системі суспільних цінностей: український та міжнародний контексти.
3. Законодавство України у сфері освіти та права студентів: основи академічної доброчесності.
4. Авторське право і суміжні права у музичному мистецтві.
5. Права та обов'язки митця: етичні й правові аспекти творчої діяльності.
6. Культурна спадщина та її правовий захист.
7. Міжнародні стандарти у сфері прав людини, культури та освіти.
8. Суспільна роль мистецтва: культурна дипломатія, соціальна відповідальність та правові гарантії.

Тематика семінарських занять

1. Право як регулятор суспільних відносин: приклади з мистецької практики.
2. Освіта і культура як суспільні пріоритети: український і міжнародний досвід.
3. Студент і закон: академічна доброчесність, права та відповідальність.
4. Авторське право у практиці музиканта: розбір кейсів.
5. Етичні стандарти творчої діяльності: дискусія та аналіз ситуацій.
6. Збереження культурної спадщини: український і світовий досвід.

7. Міжнародний досвід захисту прав у сфері культури та освіти.
8. Митець і суспільство: роль музики у формуванні цінностей і громадянської позиції.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота здобувачів вищої освіти спрямована на поглиблення теоретичних знань та формування практичних навичок застосування правових норм у сфері освітньої та творчої діяльності.

Основними видами самостійної роботи є:

- опрацювання нормативно-правових актів України у сфері освіти, культури та авторського права;
- аналіз міжнародних документів (ООН, ЮНЕСКО, Ради Європи);
- підготовка есе та аналітичних робіт з правових і культурологічних питань;
- розв'язання практичних кейсів (зокрема у сфері авторського права та академічної доброчесності);
- підготовка до семінарських занять та участі в дискусіях;
- виконання індивідуальних завдань дослідницького або творчого характеру;
- самостійне опрацювання тем, пов'язаних із соціальною роллю мистецтва та культурною дипломатією.

Перелік питань для самостійного опрацювання охоплює ключові аспекти правового регулювання освіти і культури, авторського права, академічної доброчесності, захисту культурної спадщини та міжнародних стандартів у гуманітарній сфері

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Семінарське заняття 1

Тема: Право як регулятор суспільних відносин: приклади з мистецької практики

Мета заняття: Сформувати у студентів уявлення про сутність права як соціального регулятора, його функції та значення у сфері культури і мистецтва; розвинути здатність аналізувати вплив правових норм на творчу діяльність митця, а також розуміння взаємозв'язку права і моралі у мистецькому середовищі.

Питання для обговорення

1. Поняття права та його основні функції в суспільстві.
2. Види правових норм і їх значення для регулювання культурної діяльності.
3. Вплив законодавства на творчу діяльність митця (на прикладі музичного мистецтва).
4. Співвідношення права і моралі у сфері мистецтва.
5. Аналіз практичних ситуацій (кейсів) із діяльності музикантів.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Аналіз ситуації

Музикант виконав популярну пісню на концерті без дозволу правовласника та оприлюднив запис у соціальних мережах.

Необхідно:

- визначити, які правові норми можуть бути порушені;
- встановити можливі юридичні наслідки;
- запропонувати правомірний алгоритм дій.

Завдання 2.

Дискусійне питання

Чи може митець обмежуватися лише дотриманням правових норм, ігноруючи моральні аспекти своєї діяльності?

Необхідно обґрунтувати власну позицію з використанням прикладів.

Завдання 3.

Робота в групах

Проаналізувати приклади впливу законодавства на діяльність митців в Україні (концертна діяльність, використання музичних творів у медіа, участь у конкурсах тощо). Підготувати коротке усне повідомлення.

Завдання 4.

Міні-кейс

Студент використовує фрагменти чужих музичних творів у власному відео без зазначення авторства.

Необхідно:

- визначити, чи є це порушенням законодавства;
- вказати відповідні правові норми;
- запропонувати спосіб правомірного використання твору.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «право».
2. Назвіть основні функції права у суспільстві.
3. Охарактеризуйте види правових норм.
4. Яким чином право впливає на сферу культури і мистецтва?
5. У чому полягає співвідношення правових і моральних норм?
6. Наведіть приклади конфлікту між правом і мораллю у мистецькій діяльності.
7. Які нормативно-правові акти регулюють діяльність музикантів в Україні?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

Міжнародні документи:

1. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: <https://www.un.org/uk/universal-declaration-human-rights>
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : міжнародний документ від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

Додаткові джерела:

1. Авторське право в Україні: повний гід [Електронний ресурс] // Polikarpov Law Firm. – Режим доступу: <https://polikarpov.legal/blogposts/avtorske-pravo-v-ukraïni-povnij-gid/>
2. Спесивцева О. Путівник з авторського права для творців контенту. Київ : Центр демократії та верховенства права, 2024. URL: <https://cedem.org.ua/library/putivnyk-z-avtorskogo-prava/>
3. IP гайд для бізнесу: законне використання музики : покроковий гайд та чек-лист. Київ : Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій, 2025. 18 с. URL: https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/Guide-for-business_ANTI-PIRACY-MUSIC-1.pdf
4. Все про музику в авторському праві : матеріали від УКРНОІВІ [Електронний ресурс]. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. URL: <https://nipo.gov.ua/ip-in-music/>

Семінарське заняття 2

Тема: Освіта і культура як суспільні пріоритети: український і міжнародний досвід

Мета заняття: Сформувати у студентів системне розуміння ролі освіти і культури як ключових чинників розвитку суспільства; ознайомити з конституційними засадами державної політики у сфері освіти і культури в Україні; розвинути здатність аналізувати міжнародні стандарти у цій сфері та

порівнювати їх із національним досвідом; сприяти усвідомленню значення освіти і культури у формуванні національної ідентичності.

Питання для обговорення

1. Роль освіти і культури у соціальному, економічному та духовному розвитку суспільства.
2. Конституційні основи культурної та освітньої політики України.
3. Міжнародні документи та ініціативи у сфері освіти і культури.
4. Взаємозв'язок освіти, культури та формування національної ідентичності.
5. Порівняльний аналіз українського та міжнародного досвіду у сфері освіти і культури.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Аналіз нормативної бази

Проаналізуйте положення Конституції України щодо права на освіту і доступу до культурних цінностей.

Необхідно:

- визначити основні гарантії;
- пояснити їх значення для студентів і митців;
- навести приклади реалізації цих прав.

Завдання 2.

Дискусійне питання

Чи можна вважати освіту і культуру стратегічними ресурсами держави?

Обґрунтуйте відповідь, спираючись на приклади з української та міжнародної практики.

Завдання 3. Робота в групах

Ознайомтеся з одним із міжнародних документів (Загальна декларація прав людини, документи ЮНЕСКО тощо).

Підготуйте коротке повідомлення:

- які права у сфері освіти і культури гарантуються;
- як вони реалізуються у різних країнах;

– чи відповідає українська практика цим стандартам.

Завдання 4.

Міні-кейс

Молодий музикант не має доступу до якісної музичної освіти та культурної інфраструктури у своєму регіоні.

Необхідно:

- визначити, які права можуть бути порушені;
- запропонувати можливі механізми їх реалізації або захисту;
- оцінити роль держави і суспільства у вирішенні цієї проблеми.

Завдання 5.

Порівняльний аналіз

Порівняйте підходи до підтримки культури і освіти в Україні та одній із країн ЄС.

Зверніть увагу на:

- державну політику;
- фінансування;
- підтримку митців;
- роль культурної дипломатії.

Питання для самоконтролю

1. Яке значення мають освіта і культура для розвитку суспільства?
2. Які права у сфері освіти і культури закріплені в Конституції України?
3. Назвіть основні міжнародні документи у сфері освіти і культури.
4. Яку роль відіграє ЮНЕСКО у розвитку культури?
5. Як освіта впливає на формування культурної ідентичності?
6. У чому полягає взаємозв'язок культури і національної ідентичності?
7. Які відмінності існують між українським і міжнародним підходами до розвитку культури?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>

Міжнародні документи:

1. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: <https://www.un.org/uk/universal-declaration-human-rights>
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : міжнародний документ від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

Додаткові джерела:

1. Все про музику в авторському праві : матеріали від УКРНОІВІ [Електронний ресурс]. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. URL: <https://nipo.gov.ua/ip-in-music/>
2. Спесивцева О. Путівник з авторського права для творців контенту. Київ : Центр демократії та верховенства права, 2024. URL: <https://cedem.org.ua/library/putivnyk-z-avtorskogo-prava>
3. Ходунова В. Л., та ін. Роль освіти в сучасному світі: дослідження трансформації професії педагога // Академічні візії. 2023. Вип. 18. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/> (за наявності точного посилання на статтю його можна уточнити)
4. Каць І. Культурні конвенції ЮНЕСКО як інструмент сталого розвитку [Електронний ресурс] // Український центр культурних досліджень. URL: <https://uccr.org.ua/news/kulturni-konventsii-iunesko-iak-instrument-staloho-rozvytku/>
5. Канішевська Л. Феномен «національно-культурна ідентичність» як проблема сучасного вітчизняного педагогічного дискурсу // Актуальні

Семінарське заняття 3

Тема: Студент і закон: академічна доброчесність, права та відповідальність

Мета заняття: Сформувати у студентів цілісне уявлення про їх правовий статус як здобувачів вищої освіти, розкрити зміст академічної доброчесності як фундаментального принципу освітнього процесу; розвинути здатність розпізнавати порушення академічної доброчесності, аналізувати їх правові та етичні наслідки, а також формувати відповідальне ставлення до власної навчальної та творчої діяльності.

Питання для обговорення

1. Права та обов'язки студентів відповідно до законодавства України.
2. Академічна доброчесність: поняття, сутність та принципи.
3. Основні види порушень академічної доброчесності.
4. Види відповідальності за порушення норм академічної доброчесності.
5. Аналіз практичних ситуацій з освітньої та творчої діяльності.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Аналіз нормативної бази

Проаналізуйте положення Закону України «Про освіту» щодо академічної доброчесності.

Необхідно:

- визначити ключові принципи академічної доброчесності;
- охарактеризувати права та обов'язки студентів;
- пояснити значення цих норм для освітнього процесу.

Завдання 2.

Дискусійне питання

Чи можна вважати академічну доброчесність виключно юридичною категорією, чи вона має передусім етичний характер?

Обґрунтуйте відповідь із прикладами.

Завдання 3.

Робота в групах

Розподіліть між групами основні види порушень академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, хабарництво тощо).

Підготуйте коротке повідомлення:

- визначення порушення;
- приклади з освітньої або творчої практики;
- можливі наслідки.

Завдання 4.

Кейс

Студент використовує чужий текст у курсовій роботі без посилання на автора.

Необхідно:

- визначити вид порушення;
- вказати, які норми законодавства порушено;
- запропонувати правильний алгоритм дій.

Завдання 5.

Міні-кейс (творча діяльність)

Студент-музикант виконує чужий твір і подає його як власну авторську композицію на конкурсі.

Необхідно:

- оцінити ситуацію з правової та етичної точок зору;
- визначити можливі наслідки;
- запропонувати способи запобігання таким ситуаціям.

Питання для самоконтролю

1. Які основні права мають здобувачі вищої освіти в Україні?
2. Які обов'язки покладаються на студентів?
3. Що таке академічна доброчесність?
4. Які принципи академічної доброчесності закріплені в законодавстві?

5. Які види порушень академічної доброчесності існують?
6. Яка відповідальність передбачена за порушення академічної доброчесності?
7. Чим відрізняється правова відповідальність від етичної у сфері освіти?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Про академічну доброчесність : Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

Додаткові джерела:

1. Приклади порушень академічної доброчесності [Електронний ресурс] / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA-3_%D0%97%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC.%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf
2. Кришталь А. О. Актуальні кейси з академічної доброчесності : навч. посіб. Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, 2023. 75 с. URL:

<https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/23100/1/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D1%88%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%90.%D0%9E.%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC.%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87.%D0%BA%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%B8.pdf>

3. Кодекс академічної доброчесності Харківська державна академія культури [Електронний ресурс]. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks25.pdf

Семінарське заняття 4

Тема: Авторське право у практиці музиканта: розбір кейсів

Мета заняття: Сформувати у студентів системне розуміння авторського та суміжних прав у сфері музичного мистецтва; ознайомити з правами авторів, виконавців і виробників фонограм; розвинути здатність застосовувати норми авторського права у практичній діяльності музиканта, аналізувати типові правові ситуації та запобігати порушенням.

Питання для обговорення

1. Поняття авторського права у сфері музичного мистецтва.
2. Майнові та немайнові права автора музичного твору.
3. Суміжні права виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення.
4. Типові порушення авторських прав у музичній сфері.
5. Практичні аспекти застосування авторського права: аналіз кейсів.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Аналіз ситуації (виконання твору)

Музикант виконує відому пісню на концерті без отримання відповідного дозволу та без виплати роялті.

Необхідно:

- визначити, які права порушено;
- встановити суб'єктів правовідносин;

– запропонувати правомірний спосіб використання твору.

Завдання 2.

Кейс (використання музики в Інтернеті)

Студент розміщує відео у соціальних мережах із використанням популярного музичного треку без зазначення автора.

Необхідно:

- визначити вид порушення;
- охарактеризувати наслідки (правові та технічні – блокування контенту тощо);
- запропонувати варіанти легального використання музики.

Завдання 3.

Кейс (кавер-версія)

Музичний гурт записує кавер на відому пісню та публікує її на стрімінговій платформі.

Необхідно:

- визначити, чи потрібен дозвіл правовласника;
- пояснити різницю між виконанням і відтворенням твору;
- вказати необхідні правові кроки для законного використання.

Завдання 4.

Міні-кейс (співавторство)

Двоє студентів створили музичний твір, але один із них оприлюднив його без згоди іншого.

Необхідно:

- визначити правовий статус співавторства;
- оцінити правомірність дій;
- запропонувати шляхи вирішення конфлікту.

Завдання 5.

Робота в групах

Проаналізуйте один із реальних прикладів порушення авторського права у музичній сфері (YouTube, TikTok, концертна діяльність тощо).

Підготуйте коротке повідомлення:

- суть порушення;
- які права були порушені;
- які наслідки настали;
- як можна було уникнути порушення.

Питання для самоконтролю

1. Що таке авторське право у сфері музичного мистецтва?
2. Які особисті немайнові права має автор?
3. Які майнові права належать автору твору?
4. Хто є суб'єктами суміжних прав?
5. У чому полягає різниця між авторським і суміжними правами?
6. Які найпоширеніші порушення авторських прав у музичній сфері?
7. Які способи правомірного використання музичних творів існують?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Додаткові джерела:

1. Спесивцева О. Путівник з авторського права для творців контенту. Київ : Центр демократії та верховенства права, 2024. URL: <https://cedem.org.ua/library/putivnyk-z-avtorskogo-prava/>
2. IP гайд для бізнесу: законне використання музики : покроковий гайд та чек-лист. Київ : Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій, 2025. 18 с. URL: https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/Guide-for-business_ANTI-PIRACY-MUSIC-1.pdf
3. Все про музику в авторському праві : матеріали від УКРНОІВІ [Електронний ресурс]. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. URL: <https://nipo.gov.ua/ip-in-music/>
4. Авторське право на музику. URL: <https://copyright.ua/muz.php>

5. Авторське право у сфері мистецтв та мистецької освіти : освіта для митців та новітні технології : чек-лист 1 [Електронний ресурс] / Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. Київ, 2023. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Chek-lyst-u-sferi-mystetstva-ta-mystetskoi-osvity.pdf>
6. Авторське право у сфері мистецтв та мистецької освіти : виникнення та розподіл авторських прав : чек-лист 2 [Електронний ресурс] / Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. Київ, 2023. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Chek-lyst-2-Avtorske-pravo-u-sferi-mystetstv.pdf>
7. Авторське право у сфері мистецтв та мистецької освіти : чек-лист 3 [Електронний ресурс] / Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. Київ, 2023. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Chek-lyst-3-Avtorske-pravo-u-sferi-mystetstv.pdf>
8. Ланткевич К. Правові особливості авторського права на музичний твір. *consultant.net.ua*. URL: <https://consultant.net.ua/consultant-article/5103>
9. Полікарпов А. Як зареєструвати авторські права на музику в Україні? *Polikarpov Law Firm*. URL: <https://polikarpov.legal/blogposts/yak-zareestruvati-avtorski-prava-na-muziku-v-ukraini/>
10. Твори, автори та їхні права. *CASES*. 25.07.2023. URL: <https://cases.media/article/tvori-avtori-ta-yikhni-prava>
11. 10 порад артисту: як не потрапити в юридичну пастку. *Центр демократії та верховенства права*. URL: <https://cedem.org.ua/consultations/10-porad-artystu-avtorski-prava/>
12. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 04.06.2019 у справі № 910/9604/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=82191027>
13. Рішення Господарського суду міста Києва від 23.12.2019 у справі № 910/8545/19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/91066155>

14. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 26.05.2022 у справі № 909/511/21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=104477159>
15. НІПО. Як музикантам захистити свої права [Електронний ресурс] : презентація вебінару. – 2025. – Режим доступу: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/07/oku-i-muzykanty.pdf>

Семінарське заняття 5

Тема: Етичні стандарти творчої діяльності: дискусія та аналіз реальних ситуацій

Мета заняття: Сформувати у студентів розуміння етичних засад творчої діяльності митця; розкрити співвідношення правових норм і моральних принципів у мистецькому середовищі; розвинути здатність аналізувати етичні дилеми, оцінювати поведінку суб'єктів творчої діяльності та приймати відповідальні рішення з урахуванням суспільних цінностей і професійної етики.

Питання для обговорення

1. Поняття етики у творчій діяльності митця.
2. Права митця та його моральна відповідальність перед суспільством.
3. Основні етичні дилеми у мистецькому середовищі.
4. Конфлікти між свободою творчості та суспільними нормами.
5. Аналіз реальних ситуацій та дискусійних кейсів.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Дискусійне питання

Чи повинна творчість мати межі, визначені суспільством?

Обґрунтуйте власну позицію, враховуючи принцип свободи творчості та необхідність дотримання моральних норм.

Завдання 2.

Кейс (суспільний резонанс)

Музичний твір викликає суспільне обурення через зміст тексту або сценічний образ виконавця.

Необхідно:

- визначити, чи є підстави для обмеження такої творчості;
- оцінити ситуацію з правової та етичної точок зору;
- запропонувати можливі шляхи врегулювання конфлікту.

Завдання 3.

Кейс (професійна етика)

Музикант публічно критикує колегу, використовуючи образливі висловлювання.

Необхідно:

- оцінити ситуацію з точки зору професійної етики;
- визначити можливі наслідки для професійної репутації;
- запропонувати етичні альтернативи поведінки.

Завдання 4.

Кейс (запозичення і натхнення)

Молодий виконавець створює композицію, яка суттєво нагадує відомий музичний твір, але формально не копіює його.

Необхідно:

- визначити межу між натхненням і плагіатом;
- оцінити ситуацію з етичної точки зору;
- запропонувати способи уникнення подібних ситуацій.

Завдання 5.

Робота в групах

Проаналізуйте один із відомих конфліктів у мистецькому середовищі (скандали у шоу бізнесі, питання цензури, культурні конфлікти тощо).

Підготуйте коротке повідомлення:

- суть конфлікту;
- позиції сторін;
- правові та етичні аспекти;

– можливі способи вирішення.

Питання для самоконтролю

1. Що таке етика у творчій діяльності?
2. У чому полягає моральна відповідальність митця?
3. Які основні етичні дилеми виникають у мистецькому середовищі?
4. Чи є свобода творчості абсолютною?
5. Як співвідносяться правові норми і моральні принципи у сфері мистецтва?
6. Які наслідки можуть мати порушення етичних норм у творчій діяльності?
7. Як уникати етичних конфліктів у професійній діяльності митця?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Tex>
2. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>

Додаткові джерела:

1. Мартиненко Л. Б., Гончарова О. В. Естетика мистецтва [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. – 272 с. – Режим доступу: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/10452/1/mustectwo.pdf>
Опольська Н. М. Право на свободу творчості [Електронний ресурс] : монографія. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. – 368 с. – Режим доступу: <http://repository.vsau.org/getfile.php/28774.pdf>
2. Парфенюк І. Комунікаційні виміри штучного інтелекту в мистецтві: від інструменту до співавтора [Електронний ресурс] / І. Парфенюк // Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері. – 2025. – DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-796X.8.2.2025.347873>. – Режим доступу: <https://infotech-soccult.knukim.edu.ua/article/view/347873>

3. Пода Т. Проблеми етики та виклики, пов'язані із застосуванням штучного інтелекту в мистецтві [Електронний ресурс] / Т. Пода. – 2023. – Режим доступу: <https://sm.mari.kyiv.ua>
4. Етичні виклики ШІ: нові можливості чи загроза людяності? [Електронний ресурс] // Galera News. – 2024. – Режим доступу: https://galera.news/etychni_vyklyky_shi_novi_mozhlyvosti_chy_zahroza_lyudyanosti-5392/

Семінарське заняття 6

Тема: Збереження культурної спадщини: український і світовий досвід

Мета заняття: Сформувати у студентів системне розуміння сутності культурної спадщини як суспільної цінності; ознайомити з національними та міжнародними механізмами її охорони; розвинути здатність аналізувати сучасні виклики у сфері збереження культурної спадщини та оцінювати ефективність практик її захисту в Україні та світі.

Питання для обговорення

1. Поняття культурної спадщини та її основні види.
2. Законодавча база України щодо охорони культурної спадщини.
3. Міжнародні документи у сфері збереження культурної спадщини.
4. Основні проблеми та загрози у сфері охорони культурної спадщини.
5. Приклади успішних практик збереження культурної спадщини в Україні та світі.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Аналіз нормативної бази

Проаналізуйте Закон України «Про охорону культурної спадщини».

Необхідно:

- визначити, що входить до поняття культурної спадщини;
- охарактеризувати механізми її охорони;
- пояснити роль держави у цьому процесі.

Завдання 2.

Дискусійне питання

Чи є збереження культурної спадщини виключно обов'язком держави, чи також відповідальністю суспільства?

Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 3.

Робота в групах

Ознайомтеся з одним із міжнародних документів (ЮНЕСКО, Рада Європи тощо).

Підготуйте повідомлення:

- основні принципи охорони культурної спадщини;
- міжнародні механізми захисту;
- значення цих документів для України.

Завдання 4.

Кейс (загроза спадщині)

Історичну будівлю планують знести для будівництва сучасного об'єкта.

Необхідно:

- визначити правові аспекти ситуації;
- оцінити її з точки зору культурної цінності;
- запропонувати шляхи збереження об'єкта.

Завдання 5.

Кейс (війна і культура)

Об'єкти культурної спадщини зазнають руйнувань внаслідок воєнних дій.

Необхідно:

- визначити міжнародно-правові механізми захисту;
- оцінити роль міжнародних організацій;
- запропонувати заходи щодо збереження та відновлення.

Питання для самоконтролю

1. Що таке культурна спадщина?
2. Які існують види культурної спадщини?

3. Які нормативно-правові акти регулюють її охорону в Україні?
4. Яку роль відіграє ЮНЕСКО у збереженні культурної спадщини?
5. Які основні загрози існують для культурної спадщини?
6. Які міжнародні механізми захисту культурних цінностей вам відомі?
7. Які приклади успішного збереження культурної спадщини ви можете навести?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 № 1805-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

Міжнародні документи:

1. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (ЮНЕСКО, 1972). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text
2. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини (ЮНЕСКО, 2003). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69#Text
3. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту (ЮНЕСКО, 1954). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157#Text

Додаткові джерела:

1. Дем'ян В. В. Нематеріальна культурна спадщина в національному та міжнародному законодавстві [Електронний ресурс] / В. В. Дем'ян // The Culturology Ideas. – 2024. – № 25. – С. 79–88. – DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-25-2024-1.79-88>. – Режим доступу: https://www.culturology.academy/wp-content/uploads/KD25_Demian.pdf
2. Як долучити українців до збереження культурної спадщини: дослідження plusone social impact [Електронний ресурс] // [CASES.media](https://cases.media). – 2025. –

- Режим доступу: <https://cases.media/case/yak-doluchiti-ukrayinciv-do-zberezheniya-kulturnoyi-spadshini-doslidzhennya-plusone-social-impact>
3. Терещенко Л. В. Культурні права і свободи людини і громадянина [Електронний ресурс] // Громадянин і держава. – 2022. – Режим доступу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/Knyha-Hromadyanyna/3-KH-Hromadyanyn-i-osvita.pdf>
 4. Культурні права [Електронний ресурс] // Енциклопедія Сучасної України. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51487>
 5. Аналіз проблем у законодавчому регулюванні збереження та управління культурною та природною спадщиною в Україні [Електронний ресурс] // Аналітична доповідь. – 2019. – Режим доступу: https://taif.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Heritage_Legislation_Analyses.pdf
 6. Міжнародно-правові стандарти в сфері охорони культурної спадщини [Електронний ресурс] // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2020. – Режим доступу: <https://journals.uran.ua/visnyknakkkim/article/view/175371>
 7. Ребриш А. С. Конвенція ЮНЕСКО про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності 1970 року: ключові аспекти та компетенція національних судів [Електронний ресурс] // Юридичний науковий електронний журнал. – 2022. – № 10. – С. 724–729. – Режим доступу: http://lsej.org.ua/10_2022/181.pdf
 8. Український інститут культурної спадщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.spadshina.org.ua/>
 9. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] // Науковий вісник Львівського політехнічного університету. – 2023. – № 19. – Режим доступу: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/jan/29701/19.pdf>

Семінарське заняття 7

Тема: Міжнародний досвід захисту прав у сфері культури та освіти

Мета заняття: Сформувати у студентів системне уявлення про міжнародно-правові стандарти у сфері прав людини, культури та освіти; ознайомити з діяльністю провідних міжнародних організацій; розвинути здатність аналізувати механізми міжнародного захисту прав і застосовувати їх у національному контексті.

Питання для обговорення

1. Основні міжнародні документи у сфері прав людини, культури та освіти.
2. Діяльність Організації Об'єднаних Націй та ЮНЕСКО у сфері культури й освіти.
3. Роль Ради Європи та Європейського Союзу у формуванні стандартів.
4. Механізми міжнародного контролю та захисту прав.
5. Застосування міжнародних стандартів у сфері культури та освіти в Україні.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Аналіз міжнародного документа

Ознайомтеся із Загальною декларацією прав людини або Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права.

Необхідно:

- визначити положення, що стосуються освіти і культури;
- пояснити їх значення;
- оцінити рівень їх реалізації в Україні.

Завдання 2.

Дискусійне питання

Чи є міжнародні стандарти обов'язковими для держав, чи вони мають рекомендаційний характер?

Обґрунтуйте відповідь із прикладами.

Завдання 3.

Робота в групах

Розподіліть між групами міжнародні організації (ООН, ЮНЕСКО, Рада Європи, ЄС).

Підготуйте коротке повідомлення:

- основні напрями діяльності;
- інструменти впливу;
- значення для розвитку культури та освіти.

Завдання 4.

Кейс (міжнародний захист)

Громадянин вважає, що його право на освіту або доступ до культурних цінностей було порушено державою.

Необхідно:

- визначити можливі міжнародні механізми захисту;
- описати процедуру звернення;
- оцінити ефективність такого захисту.

Завдання 5.

Кейс (українська практика)

Проаналізуйте приклад імплементації міжнародних стандартів у сфері культури або освіти в Україні.

Необхідно:

- визначити, який міжнародний документ застосовано;
- пояснити, як він вплинув на національне законодавство або практику;
- оцінити результати.

Питання для самоконтролю

1. Які основні міжнародні документи регулюють права у сфері культури та освіти?
2. Яку роль відіграє ООН у забезпеченні прав людини?
3. Які функції виконує ЮНЕСКО?
4. У чому полягає роль Ради Європи у захисті прав людини?
5. Які механізми міжнародного контролю існують?

6. Як міжнародні стандарти впливають на національне законодавство?
7. Які приклади імплементації міжнародних норм в Україні вам відомі?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти та міжнародні документи:

1. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: <https://www.un.org/uk/universal-declaration-human-rights>
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : міжнародний документ від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рада Європи, 1950). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
4. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (ЮНЕСКО, 1972). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text
5. Рекомендація Rec (2004) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_573

Додаткові джерела:

1. Міжнародні документи з прав людини [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародні_документи_з_прав_людини
2. Міжнародні нормативно-правові акти про освіту та їхній вплив на розвиток освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kno.rada.gov.ua>
3. Каць І. Культурні конвенції ЮНЕСКО, як інструмент сталого розвитку [Електронний ресурс] / І. Каць // Український центр культурних досліджень. – 2021. – Режим доступу: <https://uccr.org.ua/news/kulturni-konventsii-iunesko-iaak-instrument-staloho-rozvytku/>

4. Постійне представництво України при ЮНЕСКО. ЮНЕСКО виповнюється 71: Освіта, наука та культура, що зміцнюють мир і безпеку у світі [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <https://unesco.mfa.gov.ua/news/52401-junesko-vipovnyujetyysya-71-osvita-nauka-ta-kulytura-shho-zmicnyujuty-mir-i-bezpeku-u-sviti>
5. Бюлетень «Академічна доброчесність». Якої думки Рада Європи про етичні стандарти у педагогічній професії? [Електронний ресурс] : Бюлетень № 29. – 2022. – Режим доступу: <https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Integrity-bulletin-29.pdf>
6. Cedos. Освіта і культура: наскільки Україна готова до вступу в ЄС [Електронний ресурс] : аналітичний документ. – 2023. – Режим доступу: <https://cedos.org.ua/researches/osvita-i-kultura-naskilky-ukrayina-gotova-do-vstupu-v-yes/>

Семінарське заняття 8

Тема: Митець і суспільство: роль музики у формуванні цінностей і громадянської позиції

Мета заняття: Сформувати у студентів цілісне розуміння соціальної ролі мистецтва та музики у сучасному суспільстві; розкрити значення митця як носія культурних цінностей і суб'єкта культурної дипломатії; розвинути здатність аналізувати вплив музики на формування громадянської позиції та усвідомлювати відповідальність митця перед суспільством.

Питання для обговорення

1. Соціальна роль мистецтва та його вплив на суспільство.
2. Митець як суб'єкт культурної дипломатії.
3. Музика як засіб формування громадянської ідентичності.
4. Відповідальність митця перед суспільством.
5. Приклади суспільно значущих мистецьких ініціатив.

Практичні завдання та кейси

Завдання 1.

Дискусійне питання

Чи може мистецтво впливати на суспільні процеси та змінювати громадську думку?

Обґрунтуйте відповідь, використовуючи приклади з музичної культури.

Завдання 2.

Кейс (музика і суспільство)

Музичний твір набуває популярності та стає символом суспільного руху або протесту.

Необхідно:

- визначити, які чинники сприяють такому впливу;
- оцінити роль митця у цьому процесі;
- проаналізувати наслідки для суспільства.

Завдання 3.

Кейс (культурна дипломатія)

Український музикант представляє країну на міжнародному фестивалі.

Необхідно:

- визначити, у чому проявляється культурна дипломатія;
- оцінити вплив мистецтва на міжнародний імідж держави;
- запропонувати шляхи посилення цього впливу.

Завдання 4.

Кейс (відповідальність митця)

Митець публічно висловлює позицію щодо соціально важливих подій.

Необхідно:

- оцінити це з точки зору свободи слова і відповідальності;
- визначити можливі наслідки для суспільства та аудиторії;
- сформулювати власну позицію щодо меж публічної діяльності митця.

Завдання 5.

Робота в групах

Проаналізуйте одну з сучасних мистецьких ініціатив (благодійні концерти, культурні проекти, соціальні кампанії тощо).

Підготуйте коротке повідомлення:

- мета ініціативи;
- суспільне значення;
- результати та вплив.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає соціальна роль мистецтва?
2. Як мистецтво впливає на формування суспільних цінностей?
3. Що таке культурна дипломатія?
4. Яку роль відіграє митець у формуванні громадянської позиції?
5. У чому полягає відповідальність митця перед суспільством?
6. Які приклади впливу музики на суспільство вам відомі?
7. Як поєднуються свобода творчості та соціальна відповідальність митця?

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>

Міжнародні документи:

1. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: <https://www.un.org/uk/universal-declaration-human-rights>
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : міжнародний документ від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

Додаткові джерела:

1. Отич О. М. Мистецтво як форма суспільної свідомості та сфера творчої людської діяльності [Електронний ресурс] / О. М. Отич. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/5224/1/Отич_О..pdf

2. Лисенко Ю. О. Соціально-виховний вплив мистецтва на розвиток людини і суспільства: історико-педагогічний аспект [Електронний ресурс] / Ю. О. Лисенко // Психолого-педагогічні науки. – 2016. – Режим доступу: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/2209>
3. Качур М. М., Адам К. С. Музичне мистецтво як чинник формування ціннісних орієнтацій особистості [Електронний ресурс] / М. М. Качур, К. С. Адам. – Мукачєво : Мукачівський державний університет. – Режим доступу: http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3805/1/Musical_art_as_a_factor_in_formation_of_personality_value_orientations.pdf
4. Кодьєва О. Культура суспільства і відповідальність митця [Електронний ресурс] / О. Кодьєва // Наукова періодика України. – 2006. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
5. Як зберегти українську культуру: 18 проєктів та ініціатив, до яких можна доєднатися [Електронний ресурс] // ШОТАМ. – 2025. – Режим доступу: <https://shotam.info/yak-zberehty-ukrainsku-kulturu-18-proiektiv-ta-initsiatyv-do-iakykh-mozhna-doiednatysia/>

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота є обов'язковою складовою вивчення дисципліни «Суспільно-правові аспекти освітньої та творчої діяльності» та спрямована на поглиблення знань, розвиток аналітичного мислення і формування навичок застосування правових норм у навчальній і творчій діяльності.

Студент зобов'язаний систематично виконувати завдання самостійної роботи, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Написання есе

Оберіть одну із запропонованих тем та підготуйте письмову роботу:

- Роль права у професійній діяльності музиканта
- Академічна доброчесність як основа професійної культури
- Авторське право у діяльності митця
- Етичні межі свободи творчості

- Значення культурної спадщини для суспільства
- Музика як засіб формування громадянської позиції
- Відповідальність митця у сучасному суспільстві

Вимоги до виконання:

- обсяг: 2–3 сторінки;
- структура: вступ, основна частина, висновки;
- використання нормативно-правових актів і джерел;
- обов'язкове дотримання академічної доброчесності (з посиланнями на джерела).

Аналіз практичних кейсів

Ознайомтеся із запропонованою ситуацією та підготуйте письмовий або усний аналіз.

Під час виконання необхідно:

1. Визначити суть ситуації.
2. Встановити, які правові норми застосовуються.
3. Виявити можливі порушення.
4. Оцінити правові та етичні наслідки.
5. Запропонувати власне рішення.

Приклади ситуацій:

- використання музики без дозволу правовласника;
- плагіат у навчальній роботі;
- конфлікт між творчою свободою і суспільною мораллю;
- неправомірне використання творів у соціальних мережах.

Підготовка презентації

Підготуйте коротку доповідь з презентацією (5–10 слайдів) на одну з тем:

- Законодавство України у сфері культури та освіти
- Авторське право у музичній діяльності
- Академічна доброчесність у сучасній освіті
- Діяльність ЮНЕСКО у сфері культури
- Культурна дипломатія України

- Захист культурної спадщини
- Роль музики у суспільстві

Вимоги:

- чітка структура (вступ, основна частина, висновки);
- використання прикладів;
- посилання на джерела;
- логічність і зрозумілість викладу.

Робота з нормативно-правовими актами

Ознайомтеся з основними законодавчими актами України.

Під час опрацювання зверніть увагу на:

- основні поняття;
- права та обов'язки учасників освітнього процесу;
- сферу застосування норм;
- практичні приклади застосування.

Обов'язкові документи:

- Конституція України;
- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про культуру»;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- Закон України «Про академічну доброчесність».

Індивідуальне завдання

Оберіть одну тему та підготуйте коротке аналітичне повідомлення:

- приклад порушення авторського права у музичній сфері;
- діяльність митця як форма культурної дипломатії;
- роль мистецтва у формуванні національної ідентичності;
- приклад збереження культурної спадщини в Україні або світі.

Підготовка до семінарських занять

Для успішної участі у семінарах необхідно:

- опрацювати матеріал лекції;

- підготувати відповіді на питання;
- ознайомитися з рекомендованими джерелами;
- виконати практичні завдання;
- бути готовим до участі у дискусії.

Під час виконання всіх видів самостійної роботи студент повинен:

- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- уникати плагіату та інших порушень;
- використовувати достовірні джерела інформації;
- аргументовано викладати власну позицію.

СУСПІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОЇ ТА ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи
для здобувачів I курсу**

галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
спеціальність В5 «Музичне мистецтво»
освітньо-професійні програми: «Сольне інструментальне та вокальне виконавство»,
«Оркестрова майстерність», «Хорове диригування»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Укладач:

Каріна Попова-Коряк

Видається в авторській редакції

Адреса видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057)731-13-85. e-mail: nmr-academy@xdak.ukr.education